

Magyarország Alkotmánybírósága
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.
1535 Budapest, Pf.773

A Kúria útján
1055 Budapest
Markó utca 16.

E-mail: valasztasifelulvizsgalat@kuria.birosag.hu

KÚRIA			12.
Kvk.V.39.269/2022/5.			
Érkezett:		2022 MÁRC 13.	
Példány:	Melléklet:	Köztük:	
1	megfelelő + 2 db	2	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, Magyarország Kormánya, mint indítványozó nevében, a Kormány tagjainak feladat-és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Statútumrendelet) 7. § (1) bekezdés 2. pontja alapján a kormányzati kommunikációért felelős miniszter, Rogán Antal, a miniszterelnök kabinetfőnöke nevében eljáró **Miniszterelnöki Kabinetiroda** (székhely: 1014 Budapest, Színház utca 1.; képviseli: Dr. Rédey Krisztina közigazgatási államtitkár, PIR törzsszám: [REDACTED]) **indítványozó** – képviseli: Dr. Kovátsits László Ügyvédi Iroda (képviselet: dr. Kovátsits László ügyvéd, nyilvántartási szám: [REDACTED])

[REDACTED] - az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

nyújtjuk be:

Kifejezett kérelem:

1. Kérjük, hogy a t. Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva alaptörvényellenessége miatt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a Kúria Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 120/2022. számú határozatát részben megváltoztatva Kvk.V.39.269/2022/4. számú, alaptörvény-ellenes végzését, mert az sérti az indítványozó demokratikus tájékoztatáshoz fűződő [Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdés], valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] jogát.

A Kúria Kvk.V.39.269/2022/4. számú, a Nemzeti Választási Bizottság 120/2022. számú határozatának felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részére, valamint a Kúriának a Ve. 218. § (2) bekezdés c) pontja alapján a kérelmezők által kért reparációt, továbbá a Ve. 218. § (2) bekezdés b) pontja szerinti, a további jogsértéstől való eltiltás elrendelését elutasító rendelkezéseire az alkotmányjogi panasz nem terjed ki.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/00712-0/2022
Érkezett:	2022 MÁRC 16. <i>Kézbesítéssel</i>
Példány:	1
Melléklet:	16 db <i>lu</i>
Kezelőiroda:	

a) Alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezés, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására:

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerint alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.

Az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja szerint az Alkotmánybíróság a (2) bekezdés d) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.

A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közzétételétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A Kúria a sérelmezett végzését 2022. március 09. napján hozta, így a határidő indítványozó által megtartott.

A Kúria Kvk.V.39.269/2022/4. számú végzése ellen a Ve. 232. § (5) bekezdése a további jogorvoslatot kizárja, így maradéktalanul teljesülnek az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt feltételek.

b) Alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezés, amely az indítványozó jogosultságát megalapozza:

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó érintett, ellenérdekű félként vett részt a bírósági eljárásban. A Kúria 2022. március 07. napján az indítványozónak nyilatkozatételi jogot biztosított, és a nyilatkozat előterjesztésére 2022. március 08. napján 09:00 óráig határidőt engedélyezett.

A Statútumrendelet 7. § (1) bekezdés 2. pontja alapján a kormányzati kommunikációért felelős miniszter, Rogán Antal, a miniszterelnök kabinetfőnöke nevében eljáró Miniszterelnöki Kabinetiroda Magyarország Kormánya nevében, határidőben 2022. március 08. napján nyilatkozatot terjesztett elő.

Az Abtv. 27. § (3) bekezdése szerint a közhatalmat gyakorló indítványozó esetén vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e. Az állampolgárokat megilleti a tájékoztatáshoz való jog, amelyet jelen ügyben az állampolgár kifejezett, erre irányuló kérése esetén a kormányzati kommunikáció biztosít. Tehát a Kormánynak kötelezettsége a jelenkor eseményeiről szóló, vagy a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás biztosítása az állampolgárok részére, különösen olyan kiélezett helyzetben, amikor a szomszédos országban háború dúl.

A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme miatt Magyarország Kormánya több, Alaptörvényből származó kötelezettségének nem tud eleget tenni: A Kormány a tájékoztatási kötelezettségén keresztül érintett alaptörvényi rendelkezések a következők: az Alaptörvény D, G és Q cikkei, 15. cikk (1) és (2) bekezdése, 28. cikk és

a korábban felhívott IX. cikk (2) bekezdése, különösen jelen Magyarország szomszédos országában dúló háborús helyzetben. Tehát az Alaptörvény kontextusába, szellemiségébe helyezve Magyarország Kormánya egyszerre „őrző” és „jogosult” is.

Az állampolgárok irányába zajló kormányzati tájékoztatást, a kormányzati kommunikációt állami szervként – a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról, valamint az egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi V. törvény, valamint Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet alapján – a Miniszterelnöki Kabinetiroda valósítja meg.

Az Alaptörvény 15. cikk (1) és (2) bekezdése szerint a Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat-és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe.

Az Abtv. 55. § (4a) bekezdése szerint a közhatalmat gyakorló indítványozó hatásköre korlátozását kifogásoló indítványának érdemi elbírálására csak akkor kerül sor, ha a támadott döntés az indítványozó

- a) működésének súlyos zavarát eredményezi, vagy
- b) valamely, Alaptörvényben foglalt hatáskörét sérti.

A Kúria döntése az indítványozó hatáskörét (Alaptörvény 15. cikk (1) és (2) bekezdése) az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, valamint a kormányzati kommunikáció működésének súlyos zavarát idézheti elő.

A kormányzati kommunikáció súlyos zavarát idézheti elő, hogy egy kiélezett, háborúval fenyegető helyzetben nem tájékoztathatja az embereket a kormányzat és ellenzékének álláspontjáról, azt értékítéletében nem minősítheti azért, mert éppen választási kampányidőszak van.

Elfogadhatatlan, hogy a Ve. szabályait alkalmazza a bíróság olyan – nem öncélú - kormányzati tájékoztatás esetében, amelyet nem jelölt és nem jelölő szervezet adott ki, amely nem minősül kampányeszköznek.

Ezzel a bíróság megfosztja kampányidőszakban a Kormányt álláspontjának kifejtésétől, így ezáltal megfosztja az állampolgárokat a valós és objektív tájékozódástól.

c) Az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege:

A Kúria álláspontja szerint – egyezően a Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésében korábban kifejtett kúriai állásponttal - az orosz-ukrán háborús konfliktust értékelő és ebben Magyarország szerepét meghatározó, állami szerv által tájékoztató hírlevél formájában folytatott, jogszabály alapján végzett kormányzati kommunikáció kampányidőszakban alkalmas lehet a választói akarat befolyásolásának megkísérlésére, amely sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség elvét, és a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendeltetésszerű joggyakorlás elvét.

A Kúria döntés elvi tartalma szerint a [19] Kormányzati kommunikáció során kampányidőszakban a jelölőszervezetek tevékenységét minősítő kijelentés sértheti az esélyegyenlőség elvét, a rendeltetésszerű joggyakorlás elvét.

Megjegyezni kívánjuk, hogy a Kúria elvi tartalmú döntése eltér a Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésben foglalt elvi tartalmú döntéstől, amely a következőket tartalmazta: [89] a Ve. 142. § hatálya alá tartozó kormányzati kommunikációs szervtől tevékenysége gyakorlása során kampányidőszakban elvárható, hogy a kormányzati tevékenységről szóló tájékoztatása egyértelműen elkülönüljön a *jelölőszervezetek alkalmasságát* vitató, tevékenységét minősítő kampánytól.

Ennek azért van jelentősége, mert maga a Kúria hivatkozik arra, hogy [13] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra tekintettel a Kúria ítélező tanácsát a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett kúriai döntés köti, amelytől csak jogegységi eljárás kezdeményezésével, előzetes döntéshozatali indítvány benyújtásával térhetne el, amelyre a választási nemperes eljárásra irányadó Ve. 228. § (2) bekezdése szerinti három napos elintézési határidő nem ad lehetőséget.

Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria, a döntésében meghatározott elvi tartalommal ellentétes érdemi döntést hozott az alábbiak szerint, amellyel megsértette a Kormány tisztességes eljáráshoz való jogát.

A Kúria végzése a Kormány tisztességes eljáráshoz fűződő jogát az alábbiak szerint sérti.

Az Alkotmánybíróság értelmezésében a bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, sajátfüggetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [23]}. Ebből következően - szigorú feltételek esetén - a jogalkalmazói önkény fennállása miatt is megállapítható az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}.

A Kúria Kvk.V.39.269/2022/4. számú döntésének [13] pontjában megállapítja, hogy a Kúria ítélező tanácsa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett kúriai döntéshez kötve van, ettől a három napos határidővel rendelkező eljárásában nem tud eltérni, mivel ahhoz jogegységi eljárást kellene kezdeményeznie, amelyre a szűk határidő miatt nincs lehetősége. Ez egyfajta kritikai megjegyzésnek tekinthető, az azonban nem tűnik ki a döntésből, hogy a Kúria ezt miért mondja ki: vagy nem ért egyet a korábban eljáró tanács döntésével, vagy pedig a szabályozás kritikájaként állapítja meg. Ez már önmagában bizonytalan, ugyanis nyitott kérdéseket, bizonytalanságot hagy a Kúria döntésével szemben.

Amennyiben a megjegyzés kritikai jellegű, akkor meglátásom szerint további hiányosságban szenved a döntés. Ugyanis vagy arra enged következtetni, hogy a Kúria eltérő tényállást vagy jogi értelmezést adna a döntés, de ennek indokai a döntésből nem levezethetőek, vagy pedig arra enged következtetni, hogy a Kúria bár eltérő álláspontra jutott volna a tényállás alapján, azonban a törvényi szabályok alapján rendelkezésre álló három napos határidő miatt meg sem kísérelte megvizsgálni az ügy releváns kérdéseit. A releváns kérdések

vizsgálat nélküli figyelmen kívül hagyása az indítványozó álláspontja szerint azzal, hogy a Kúria indokolatlanul nem élt a rendelkezésre álló perjogi eszközökkel és jogkörökkel, megsértette a Kormány Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.

A fentiekben túl a Kúria döntése azért is sérti a Kormány tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel formális hivatkozással a korábbi kúriai döntésre nem pusztán behivatkozta az abban foglaltakat, hanem azon lényegesen túl is lépett, új elvi tartalmat, követelményeket határozott meg a kormányzati tájékoztató tevékenységével kapcsolatban, mivel a Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésében elvi döntésként kimondta, hogy a „Ve. 142. § hatálya alá tartozó kormányzati kommunikációs szervtől tevékenysége gyakorlása során kampányidőszakban elvárható, hogy a kormányzati tevékenységről szóló tájékoztatása egyértelműen elkülönüljön a jelölő szervezetek alkalmasságát vitató, tevékenységét minősítő kampánytól”.

A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa anélkül, hogy érdemében vizsgálta volna az ügy tárgyát képező ügyet, egy olyan elvi döntést fogalmazott meg, amely a korábbi elvi döntésben foglaltak tartalmát tovább szűkítette. A Kvk.V.39.269/2022/4. számú döntésének elvi tartalmában megállapította, hogy a kormányzati kommunikáció kampányidőszakban sértheti a rendeltetés szerű joggyakorlás elvét és a jelölőszervezetek esélyegyenlőségét, amellyel a Kúria az indítványozó álláspontja szerint a Kormány hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozta.

Az Abtv. 27. § (2) és (3) bekezdése explicit jogalapot teremt közhatalmat gyakorló szerv, jelen ügyben a Kormány számára Alaptörvényben biztosított jog sérelmére történő hivatkozásra [vö. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása a 33/2021. (XII. 22.) AB Határozathoz].

A Statútumrendelet 10. § a) pontja szerint a miniszterelnök kabinetfőnöke a kormányzati kommunikáció megvalósítása tekintetében felel az egységes kormányzati kommunikáció kialakításáért. E szervek természetüknél fogva a Kormány politikáját hajtják végre, funkciójukból és jogszabályban meghatározott feladataikból szükségszerűen politikai döntéseken és politikai mérlegelés által meghatározottakon alapul a kormányzati tevékenység. Ahogyan a Kúria jelen, Kvk.V.39.269/2022/4. számú végzésének [11] pontjában is hivatkozta, a kormányzati tevékenység körébe tartozó kormányzati kommunikáció, melyek fő szabály szerint szabad belátáson alapul és diszkrecionális politikai döntés, e lényeges jogalkotói megfontolásokból kívül esik a kampánytevékenység fogalmi körén, amelynek a Ve. 142. §-ában való megjelenítése az egységes bírói gyakorlat kifejezését szolgálta.

A Kormány jogszabályban meghatározott feladata az állampolgárok tájékoztatása, e kötelezettségének teljesítése során az állampolgárokkal számos módon tarthat kapcsolat, ezt a Kúria is elismerte korábbi döntésében. A kormányzati kapcsolattartás egyik módja a kormányzati hírlevelek megküldése, amelyhez kifejezetten az állampolgárok hozzájárulása szükséges, amely feltétel az eljárás alapjául szolgáló ügyben kétséget kizáróan teljesült.

Emellett hivatkozni szükséges a Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésére is, amely [74] és [75] pontjaiban elismerte, hogy a Kormánynak feladata a lakosság tájékoztatása Magyarország szomszédjában zajló fegyveres konfliktushoz kapcsolódó kormányzati

tájékoztatása, ezen keresztül az állampolgárok megnyugtatása, továbbá nem ütközik a Ve. 142.§-ába a Kormány aktuálpolitikai kérdésekről történő tájékoztatása.

A kormányzati adatkezelési tájékoztató a következőket tartalmazza: *„Ön azért kapta a hírlevelet, mert a korábbiakban önkéntes hozzájárulását adta ahhoz, hogy e-mail címét, mint személyes adatát (a továbbiakban: személyes adat) Magyarország Kormánya további kapcsolattartás, véleménykérés, tájékoztatás, illetve elektronikus levél küldése céljából kezelje.”*

A fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a kormányzati tájékoztató leveleket a Kormány az állampolgárok kérésére, kifejezett hozzájárulásra küldi meg, amely hozzájárulást az állampolgár bármikor visszavonhat. Az adatkezelési tájékoztató is tartalmazza, hogy a kormányzati tevékenység tartalma (amelyről a tájékoztatás történik) kapcsolattartás, tájékoztatás, véleménykérés. Ezt a Kúria korábban sem vitatta, amikor kimondta, hogy a Kormány aktuálpolitikai kérdésekről történő tájékoztatása nem minősül kampánytevékenységnek, ha az nem lépi át a Ve. 142. §-ának határát.

Ugyanakkor a Kúria ezen döntésével alaptörvény-ellenes módon korlátozta a kormányzati kommunikáció funkcióját, bár a kormányzati kommunikációs tevékenységének legitim voltát saját döntésében is elismeri. A Kvk.V.39.269/2022/4. számú kúriai döntés [11] pontja kimondja, hogy a kormányzati kommunikáció természeténél fogva a Kormány politikáját hajtja végre, funkciójukból és jogszabályban meghatározott feladataikból szükségszerűen politikai döntéseken és politikai mérlegelés által meghatározottakon alapul és kívül esik a kampánytevékenység fogalmi körén.

E ponton utalni szükséges a joggal való visszaélés tilalmára is, amelyet jelen döntésben véleményem szerint a Kúria helytelenül értelmezett. Ugyanis a döntés elvi tartalma – eltérve a korábbi döntéstől – azt is jelenti, hogy amilyen témát egy jelölő szervezet kampányában meghatároz, vagy fogalmazhatjuk ezt egy-egy témakör kisajátításának is, akkor ezen tárgykörben a kormányzati tájékoztatás már a Ve. 141.§ szerinti cselekménynek minősül. Ugyanis bármilyen tartalmú lenne a Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésében elismert kormányzati tájékoztató tevékenység, az szükségszerűen kihatna a jelölő szervezetek tevékenységének, kapcsolódó programjainak minősítésére, még úgy is, ha a jelölő szervezet nevét a kormányzati tájékoztató nem is tartalmazza. Ez ugyanis a kormányzati tájékoztató tevékenység teljes ellehetetlenítését jelenti. A Kúria a kifogásolt döntésében tehát lényegesen túlmént a korábbi döntésének elvi tartalmán anélkül, hogy ennek bármilyen ésszerű indokát adta volna, ráadásul úgy, hogy maga jelentette ki, hogy a korábbi döntéstől nem térhet el.

Mindazonáltal ahogy a korábbi kúriai végzés esetén, itt is kifogásoljuk az ellenzék és a jelölő szervezetek bármilyen érdemi vizsgálat nélküli, automatikus azonosítását.

Indítványozó utalni szeretne, az Alkotmánybíróság IV/00665/2022. ügyszámú döntésben kifejtett alábbi megállapításra is: „[43] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a hírlevélben szereplő „ellenzék” kifejezés sem egy meghatározott politikai pártra vagy jelölő szervezetre utal, hanem a Kormány álláspontjához képest határozta meg a nem kormányzati álláspontot mintegy gyűjtőfogalomként. Ebben a tekintetben sem lehet tehát azt állítani, hogy a Kormány a vizsgált hírlevélben kampánytevékenységet folytatott volna, hanem a

demokratikus közvélemény kialakítását elősegítendő, bemutatta a Kormány álláspontjához képest különböző álláspontot, véleményét.”

A Ve. 140. § és 141. § meghatározza a választási kampány és a választási kampánytevékenység fogalmát, amelynek központi eleme a választói akarat befolyásolása. A Kúria korábbi elvi döntése helyesen állapította meg, hogy a választási kampánytevékenységnek jelölő szervezet támogatására vagy jelölő szervezet ellen kell, hogy irányuljon. A Kúria döntése jelen esetben viszont *contra legem*, a saját elvi döntésével szemben terjesztette ki a jelölő szervezet fogalmát az ellenzékre.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy a Kúria is elismerte, hogy a Kormány feladata az aktuálpolitika kérdésekről szóló tájékoztatás, amelynek célja az állampolgárok megnyugtatója. A Kúria döntésével érintett kormányzati tájékoztatásról megállapítható, hogy egy aktuálpolitikai, Magyarországgal határos szomszédos országban zajló fegyveres konfliktussal összefüggő, az ország minden állampolgárát érintő biztonságpolitikai ügyben történő megnyilatkozás, amely kapcsán a közvéleményben Magyarországon is eltérő álláspontok fogalmazódtak meg. A Kúria által is legitimként azonosított állampolgárok megnyugtatója céljából volt szükséges reagálni azon nyilatkozatokra, amelyek Magyarországnak a fegyveres konfliktusban való részvétele miatt az állampolgárokban bizonytalanságot, esetleg félelmet szülhetnek, biztonságérzetüket negatívan befolyásolhatja, és negatív hatással járhat a gazdasági stabilitásra.

A Kormány tevékenységével összefüggésben megállapítható, hogy nem a Ve. 140. és 141. §-a szerinti tevékenységet folytatta, hanem a kormányzati tájékoztatási kötelezettségének tett eleget a kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolatával, ezzel a lakosság és a gazdasági élet szereplőinek hiteles megnyugtatóját célozta, vagyis tevékenysége nem ment túl a Ve. 142. §-ában meghatározott követelményén.

A kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolata nélkül a Kormány nem tudná ellátni a hiteles tájékoztatási feladatát, vagyis a Kormánynak azonnal be kellene szüntetnie a tájékoztató tevékenységét, ami odáig vezetne, hogy kampányidőszakban a Kormány nem teljesíthetné a jogszabályban előírt kötelezettségét, ami az ország működésének stabilitását is veszélyeztetné adott esetben.

Megjegyzendő, hogy a kormányzati tájékoztatási tevékenység számos európai országban ismert, például Spanyolországban, Olaszországban, Romániában stb.

Összességében megállapítható, hogy a fentiek alapján nem sérül a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség elve és a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendeltetésszerű joggyakorlás elve sem. Ugyanakkor a Kúria döntése sérti a Kormány tisztességes eljárásához való jogát, mivel a Kúria az eljárása során nem vizsgálta és mérlegelte a Kormány tájékoztatási kötelezettségét a fentiek szerint.

d) Az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntés:

A Kúria Kvk.V.39.269/2022/4. számú végzésében a Nemzeti Választási Bizottság 120/2022. számú határozatának felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, a felülvizsgálat kérelemmel támadott részét megváltoztatta, megállapította, hogy a

Kormányzati Tájékoztatási Központ a 2022. február 25-én az info@kormany.hu e-mail címről küldött hírlevele azzal a kijelentéssel, hogy „Éppen ezért felelőtlennek tartjuk és nem támogatjuk azt az ellenzéki álláspontot, hogy Magyarország katonákat és fegyvereket küldjön Ukrajna területére” megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontját. A Kúria a kérelmezőknek a Ve. 218. § (2) bekezdés c) pontja alapján kért reparációra vonatkozó, a Ve. 218. § (2) bekezdés b) pontja szerinti, a további jogsértéstől való eltiltás elrendelését nem tartotta indokolt.

A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálatát kéri az indítványozó az Alkotmánybíróságtól az alábbiak tekintetében:

A Kúria Kvk.V.39.269/2022/4. számú végzésének rendelkező része szerint a Nemzeti Választási Bizottság 120/2022. számú határozatának felülvizsgálati kérelemmel megtámadott részét megváltoztatta, és megállapította, hogy a Kormányzati Tájékoztatási Központ a 2022. február 25-én az info@kormany.hu e-mail címről küldött hírlevele azzal a kijelentéssel, hogy „Éppen ezért felelőtlennek tartjuk és nem támogatjuk azt az ellenzéki álláspontot, hogy Magyarország katonákat és fegyvereket küldjön Ukrajna területére” megsértette a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 2. § (1) bekezdés c) és e) pontját.

Az Alkotmánybíróság a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában rámutatott arra, hogy „[a] választási eljárás során a választási szervek kifogást elbíráló döntéseit felülvizsgáló bíróságok a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértését vizsgálják eljárásukban, melynek során a választási eljárási rendszer sajátosságai, így különösen a szoros eljárási határidők következtében széleskörű bizonyítási eljárást nem folytatnak le.” Azonban „[a] választási eljárás jogorvoslati rendszerében eljáró bíróságoknak is figyelemmel kell lenniük az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük” (Indokolás [39]–[40]). Mivel egy-egy választási eljárási alapelv – elvontsága folytán – nem tartalmaz konkrét korlátozást valamely alapjogilag védett magatartásra vonatkozóan, ebből következően az alapelveknek a konkrét ügyekben történő alkalmazásakor a bíróságra még fokozottabb felelősség hárul; amennyiben az alapelv alkalmazása alapjog-gyakorlást érint, az értelmezési mozgástér keretein belül a bíróságnak kell gondosodnia az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szempontokat érvényesítő alapjog-korlátozási teszt elvégzéséről (Indokolás [35]).

e) Az Alaptörvény megsértett rendelkezései:

Az I. cikk (3) és (4) bekezdése:

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése:

Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése:

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az Alaptörvény 15. cikk (1) és (2) bekezdései:

(1) A Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. A Kormány az Országgyűlésnek felelős.

(2) A Kormány a közigazgatás legfőbb szerve, törvényben meghatározottak szerint államigazgatási szerveket hozhat létre.

Az Alaptörvény 28. cikke:

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak

f) Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meghatározása (Abtv. 29. §):

A Kormány tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme korábban bemutatásra került. Ugyanakkor szükségesnek tartom részletesen bemutatni az alapügy által érintett, kormányzati tevékenység hibás minősítésével összefüggő további alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket is, amely az alábbiak szerint foglalható össze.

A választási kampányidőszakban az ország határa mentén váratlanul kialakult háborús helyzetben az állami szerv tájékoztatási kötelezettsége (amely egyébként sem esik a Ve. szabályai alá) során megfogalmazhatja-e a kormányzat álláspontját az orosz-ukrán konfliktus és Magyarország viszonylatában, értékítéletet mondhat-e vagy sem a háborús konfliktusban más kezelést, más intézkedéseket javasoló nemzetközi és politikai szereplők tekintetében?

A Kúria jelen tanácsa a Kúria másik tanácsa által a Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésben fenntartott álláspontját erősítette meg. Minden kormányzati tájékoztatást a Ve. szabályai alapján kell megítélni a Ve. szerinti kampányidőszakban, függetlenül annak formájától, tartalmától és megjelenésétől. Konkrét jelölő szervezetre utalás sem kell a kormányzati tájékoztatásban ahhoz, hogy a bíróság a jelölő szervezetek esélyegyenlőségének sérelmét megállapítsa, elegendő az „ellenzékre” utalnia a kormánynak, hogy jelölő szervezetek „sérelemet” szenvedjenek. Ezzel a szabad tájékoztatáshoz való jog sérül.

Itt megjegyzendő, hogy nincs olyan tételes jogi rendelkezés, amely tiltaná a Kormány tájékoztató tevékenységének kampányidőszakban történő folytatását, sőt az Alaptörvényből éppen ennek ellenkezője vezethető le. A Nemzeti Választási Bizottság éppen ezért helyesen állapította meg, hogy [31] A Bizottság a Kifogástevő által becsatolt bizonyítékok számbavétele után megállapította, hogy nem áll rendelkezésére olyan bizonyíték, amely kétséget kizáróan, aggálytalanul igazolta volna, hogy a Kormány és a kormányzópártok, valamint kormánypárti jelöltek ukrajnai háborút érintő kommunikációjának, vagy valamely elemének azonosságát, tekintettel arra, hogy Kifogástevő által sem a kormányzópárti jelölőszervezetek, sem a kormányzópárti jelöltek háborút érintő álláspontja, véleménye nem került sem bemutatásra, sem bizonyításra. Ennélfogva a Kifogástevő által sérelmezett azon okfejtés, hogy a Kormány tevékenysége alkalmas arra, hogy a választópolgárok számára olyan képet rajzoljon fel, amely szerint Magyarország Kormánya csak akkor gondoskodik a magyar ember biztonságáról és a háború elkerüléséről, ha azt a jelenleg kormányon lévő politikai erő tagja alkotják állítás vonatkozásában kétséget kizáró bizonyossággal nem állapítható meg a Kifogástevő által megjelölt jogsértés, jogszabálysértés hiányában pedig jogkövetkezmények nem alkalmazhatóak.

Az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mind arra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe. Vitathatatlanul e körbe tartozik az állampolgárok tájékoztatása is. A Kormány jogállását és ezen keresztül feladatkörét nem érinti a kampányidőszak, a Kormány megbízatása az országgyűlés alakuló ülésével szűnik meg. Egészen eddig a pillanatig, a Kormány nem csak jogosult, de köteles is ellátni feladatait.

Megjegyzendő továbbá, hogy az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A szabad tájékoztatás természetesen egyfelől a média szabad és korlátozásmentes működésének a biztosítása az állam részéről, tehát egyfajta tartózkodás a szabad sajtó működésébe történő beavatkozásától. Ugyanakkor a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás megengedi a proaktivitást az állampolgárokkal történő kommunikáció területén, sőt programként jelölte ki Magyarország Kormánya az állampolgárokkal történő folyamatos párbeszédet. Az Alaptörvény fenti cikke tehát úgy is értelmezendő, hogy az állam biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulását azáltal, hogy aktívan kommunikál a saját állampolgáraival. Az Alaptörvény rendelkezéseit pedig semmilyen egyéb jogszabály nem írja felül, így a Ve. szerinti kampányidőszak nem akadályozhatja meg a Kormányt abban, hogy az állampolgárokat érintő legfontosabb közéleti kérdésekben kommunikációs kampányokat folytasson.

Az indítványozó álláspontja szerint a Kormányzati Tájékoztatási Központ által e-mail címre kiküldött hírlevél Magyarország Kormányának döntéseit, intézkedéseit, valamint álláspontját tartalmazza és objektíve nem alkalmas a választói akarat befolyásolására.

Magyarország Kormányának kiemelt célja, hogy a kialakult helyzetben megnyugtassa az állampolgárokat, hogy mindent megtesz, garantálja biztonságukat.

A Ve. 141. §-a alapján kampánytevékenység a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása és minden egyéb kampányidőszakban folytatott tevékenység a

választói akarat befolyásolása vagy ennek megkísérlése céljából.

A Kormány a Ve. által nevesített (és nem nevesített) kampányeszközöket a választói akarat befolyásolásra, illetve jelölő szervezet és jelölt népszerűsítésére nem használhatja. A Kúria joggyakorlata alapján az állami szervek reklámjai akkor számítanak politikai reklámnak, ha azok fő üzenete, jelmondata, grafikai, vizuális kivitelezése, színhasználata (ezek összessége) nagymértékű egyezőséget mutat valamely jelölő szervezet által használtakkal, hogy az alkalmas az adott jelölő szervezet népszerűsítésére, támogatására való buzdításra vagy erősíti az adott jelölő szervezet kampányának hatását (lásd pl. Kúria Kvk.III.37.328/2014/6. számú határozata).

A Kormányzati Tájékoztatási Központ hírlevelek útján a választási kampányt megelőzően is tájékoztatta azokat, akik korábbiakban írásban önkéntes hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy e-mail címüket, mint személyes adatukat Magyarország Kormánya további kapcsolattartás, véleménykérés, tájékoztatás, illetve elektronikus levél küldése céljából kezelje.

Az indítványozó álláspontja szerint ezen túl a Kormány nincs elzárva attól, hogy a nemzet egészét érintő sorsdöntő kérdésekben az ellenzék általa helytelennek tartott álláspontját bírálja. A magyar választójogi szabályozásban gyűjtőfogalomként az ellenzék nem szerepel, és ennél fogva nem is értelmezhető. A Kúria másik tanácsa a Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésében, a [76] és a [79] pontokban téves következtetésre jutott, amikor az ellenzéket jelölő szervezettel azonosította. Ezt a jogi álláspontot fenntartotta a Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa is. Az „ellenzék” kifejezés alatt a Kormány egyetlen jelölő szervezetet sem nevezett meg konkrétan, ami az esélyegyenlőséget sértette volna.

Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria a döntésében meghatározott elvi tartalommal ellentétes érdemi döntést hozott az fentebb kifejtettek szerint, amellyel megsértette a Kormány tisztességes eljáráshoz való jogát

A Kormány tevékenységével összefüggésben megállapítható, hogy nem a Ve. 140. és 141. § szerinti tevékenységet folytatta, hanem a kormányzati tájékoztatási kötelezettségének tett eleget a kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolatával, ezzel a lakosság és a gazdasági élet szereplőinek hiteles megnyugtatótását célozta, vagyis tevékenysége nem ment túl a Ve. 142. §-ban meghatározott követelményén.

A kormányzati állásponttól eltérő vélemények cáfolata nélkül a Kormány nem tudná ellátni a hiteles tájékoztatási feladatát, vagyis a Kormánynak azonnal be kellene szüntetnie a tájékoztató tevékenységét, ami odáig vezetne, hogy kampányidőszakban a Kormány nem teljesíthetné a jogszabályban előírt kötelezettségét; és ez az ország működésének stabilitását is veszélyeztetné adott esetben.

A fentiek alapján nem sérül a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség elve és a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendeltetészerű joggyakorlás

g) Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

Az Alaptörvény D) cikke alapján Magyarország az egységes magyar nemzet összetartozását szem előtt tartva felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért, elősegíti

közösségeik fennmaradását és fejlődését, támogatja magyarságuk megőrzésére irányuló törekvéseiket, egyéni és közösségi jogaik érvényesítését, közösségi önkormányzataik létrehozását, a szülőföldön való boldogulásukat, valamint előmozdítja együttműködésüket egymással és Magyarországgal.

Az Alaptörvény fentiekben már felhívott IX. cikk (2) bekezdése biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek központi alkotmányos szerepét, ahogyan azt az Alkotmánybíróság számos határozatában már rögzítette [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, majd összefoglalóan: 165/2011. (XII. 20.) AB határozat]. Legutóbb a IV/00665/2022. ügyiratszámú döntésében, amelyben kifejtette, hogy [19]. **Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének azon, indítvány által hivatkozott előírása, amely szerint Magyarország biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit, nem Alaptörvényben biztosított jognak, hanem az állam objektív intézményvédelmi kötelezettségének minősül.**

A demokratikus közvélemény megteremtése és fenntartása teszi lehetővé a közérdekű ügyekről való tájékoztatást, a közérdekű ügyekkel kapcsolatos véleményformálást [28/2014. (IX. 29.) AB határozat].

A választási kampányban az állami és önkormányzati szervek semlegessége a Ve. 142. §-ának rendelkezése szerint akként alakul, hogy az állami szervek jogszabályban meghatározott feladatuk során végzett tevékenysége nem minősül kampánytevékenységnek. Különösen nem akkor, ha az állami szervek e tevékenységüket a választási kampányt megelőzően is folytatták. E tekintetben szükséges rögzíteni, hogy a Kormányzati tájékoztató levelek a kampányidőszakot megelőzően is rendszeresen küldött a Kormányzati Tájékoztatási Központ, tehát ezen tevékenységét a kampányt megelőzően is folytatta.

Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria helytelenül a Ve. alapelveire hivatkozással – figyelmen kívül hagyva a Ve. 142. §-ának normatív rendelkezéseit – jogsérelmet állapított meg.

A Kúria a kormányzati tájékoztató levél időzítését és szükségességét, valamint célszerűségét nem vitatta. Azt állapította meg elvi érveléssel, hogy a Kúria által hivatkozott másik tanács a Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésében, hogy „a Ve. 142. § hatálya alá tartozó kormányzati kommunikációs szervtől tevékenysége gyakorlása során kampányidőszakban elvárható, hogy a kormányzati tevékenységről szóló tájékoztatása egyértelműen elkülönüljön a jelölő szervezetek alkalmasságát vitató, tevékenységét minősítő kampánytól”.

Ugyanakkor a választási kampány időszakában váratlanul kitört az orosz-ukrán háború, amely Ukrajnával való szomszédi kapcsolatunk miatt önmagában kiemelt közüggé vált.

A Kormány a saját kommunikációjában az állampolgárokat megnyugtatására törekedett, mely szerint nem kíván ebben a háborúban részt venni, mert a Kormánynak Magyarország békéje és biztonsága a legfontosabb érték. Ebben a rendkívüli helyzetben a Kormány szükségesnek találta, hogy – a Kormány háborúval kapcsolatos álláspontjának közlése mellett az eltérő javaslatokkal kapcsolatos álláspont kifejtésre kerüljön.

A demokratikus közvélemény kialakításának szubjektív oldala, egyéni alapjogként maga a sajtószabadság joga [34/2017.(XII.11.), 3/2017. (II.21.), 20/2016. (X.28.), AB határozat], amely felerősíti az egyéni véleménynyilvánítás hatását. Ezen összefüggés felemlítésével jobban érzékelhetővé válik, hogy a Kormány – tájékoztatási kötelezettsége teljesítésével - alapjogi értelemben ugyancsak az egyéni véleménynyilvánítás kialakulását biztosítja, közvetlenül és kiemelten felel a közérdeklődésre számot tartó ügyek köz előtti megtárgyalása vonatkozásában.

Ezen alapjog indokolatlan korlátozást nem szenvedhet, mivel a történeti alkotmányunk vívmányainak tiszteletben tartása, továbbá az a kötelezettség, amely szerint az Alaptörvény rendelkezéseit a történeti alkotmány vívmányaival összhangban kell értelmezni [Alaptörvény R) cikk (3) bekezdés] mindenki által alkalmazandó norma. A szabad tájékoztatás, a sajtó „demokratikus közvélemény” kialakításában betöltött szerepének a kiemelt védelmét fogalmazza meg 28/2014. (IX.29.) AB határozat.

A 7/2014. (III. 7.) AB határozat szerint a véleményszabadság mind az egyén, mind pedig a közösség szempontjából különösen jelentős és védett jog, a demokratikus, plurális társadalom és közvélemény fundamentuma. A társadalmi, politikai viták szabadsága és sokszínűsége nélkül nincs demokratikus közvélemény, nincs demokratikus jogállam. Összefoglalva kijelenthető, hogy a demokratikus közvélemény kialakulása és fennmaradása biztosítja a véleménypluralizmust.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A demokratikus közvélemény kialakulásának elsődleges és kitüntetett szerepe okán, a közügyekkel összefüggő vélemény nyilvánításának szabadsága körében a szólás- és sajtószabadsággal, valamint a véleménynyilvánítás szabadságával mutatott közvetlen kapcsolat miatt maga is részesül ezen jogok vonatkozásában megfogalmazott alapjogi védelemben.

Az Alaptörvény alapjog korlátozással kapcsolatos irányadó rendelkezései alapján tehát mindenkor szükséges vizsgálni azt, hogy a bírói döntés, illetve az annak alapjául szolgáló jogértelmezés nem vezet-e az Alaptörvény sérelmére.

Az indítványozó álláspontja szerint, ha még fel is állíthatna a Kúria egy ilyen korlátozást, az a jelen ügyben feltétlenül az Alaptörvény sérelmére, a IX. cikk (1) bekezdésében foglaltak megsértésére vezetne. Ugyanis nem mutatható fel más alapvető jog vagy valamely alkotmányos érték, amelynek érvényesülése, illetve védelme érdekében a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozás történt volna. Sőt, a Kúria álláspontja szerint a törvényi alapvető sérelem távoli és nem is közvetlen. A Kúria úgy határozta meg az egyes jelölő szervezetek „sérelmét”, hogy egyetlen jelölő szervezet sem jelent meg a hírlevélben.

A fent kifejtettekből egyértelműen következik az is, hogy a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot, emellett, illetve ezen keresztül pedig az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés szerinti jogállamiságot és jogbiztonságot, és Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése szerinti hatalmi ágak elválasztásának

elvét is, figyelemmel arra, hogy konkrét alapjogi sérelem esetén e rendelkezésekre is lehet hivatkozni.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadó a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírói gyakorlat: "Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalta össze. Az ebben megfogalmazott megállapításokat az Alkotmánybíróság utóbb több döntésében is megerősítette és gyakorlattá formálta. Az így kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. A tisztességes eljáráshoz való olyan abszolút jog, amellyel szemben más mérlegelhető jog nem létezik, hiszen már maga is mérlegelés eredménye. **A tisztességes eljáráshoz való jog ennek megfelelően valamennyi jogalanyt megillet.** Ugyanígy megilleti az állami szerveket a tulajdonhoz való jog is, a státuszukkal összefüggésben gyakorolt egyes kommunikációs alapjogok, és valamennyi olyan alapjog (Alaptörvényben biztosított jog), mely természeténél fogva nem csak a természetes személyeket illeti meg.

Az Alkotmánybíróság 3256/2019. (X. 30.) AB határozata szerint [31] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban bontotta ki az indokolt döntéshez való jogot a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból. Az Alkotmánybíróság szerint: „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvényellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben az a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy **a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.** Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}

Az Alkotmánybíróság a contra legem jogalkalmazással összefüggésben a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában kimondta, hogy "a bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével."

Az Alkotmánybíróság önmagában a bírói jogértelmezéssel általánosságban összefüggő korábbi gyakorlata szerint a "jogértelmezésre – akár az adott jogvitához kötődően (...) - csak a jogi szabályozás keretei között kerülhet sor. A bírói hatalom tehát alapvetően és közvetlenül nem veheti át a jogalkotás funkcióját egyik – a hatalommegosztás rendjében erre feljogosított – szervtől sem" [19/2017. (VII. 18.) AB határozat]. Pontosan azért, hogy a Ve.-ben fogalt követelményeken túlmenően a Kúria addicionális feltételeket állapított meg, jogértelmezésével, a bíróság nem értelmezte a normát, hanem valójában jogalkotást végzett, normát alkotott. [42/2004. (XI. 9.), a 11/2015. (V. 14.) és a 2/2016. (II. 8.) AB határozatok]. Ezáltal pedig – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmén túl, illetve azon keresztül – a Kúria szóban forgó döntése sérti az Alaptörvény hatalommegosztást deklaráló C) cikk (1) bekezdését, ezen keresztül pedig a jogállamiságra (és jogbiztonságra) vonatkozó B) cikk (1) bekezdését is.

Hangsúlyozni szükséges, hogy az indítványozó egyetlen jelölő szervezetet sem nevezett meg a tájékoztató levélben, így nem érthető és nem alkalmazható a bírósági döntés abban a körben, hogy kit ért sérelem és miben áll az esélyegyenlőség, illetve a rendeltetésszerű joggyakorlás sérelme. Az indítványozó álláspontja szerinti tilalmazott önkényes bírói jogértelmezéshez (jogalkotáshoz) vezet, ha a Ve.-ben foglaltakon túlmenő korlátokat állít a kúriai végzés [ld. a 42/2004. (XI. 9.), a 11/2015. (V. 14.), a 2/2016. (II. 8.) és a 19/2017. (VII. 18.) AB határozatok]. Továbbá ugyancsak tilalmazott önkényes bírói jogértelmezéshez (jogalkotáshoz) vezet, ha a felülvizsgálati kérelemben foglaltakon túl, az abban előadott bizonyítékokon túl, más – nem jogi – szempontok figyelembevételével is dönt.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha a bíróság nem indokolja meg, hogy a jogkérdésre irányadó hatályos jogi normát miért nem alkalmazza, ugyanígy szükséges a mérlegeléssel hozott döntések esetén az indokok olyan mélységben történő ismertetése, amely legalább a joganyag alkalmazásának mikéntjét tartalmazza.

A Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésében [78] utalt az Alkotmánybíróság 3256/2019. (IX.30.), valamint 3257/2019. (X.30.) határozataiban megjelenő elvre, mely szerint a határvonalat a Ve. 141. § szerinti „kampányidőszakban folytatott tevékenység” és a Ve. 142. § szerinti „jogszabályokban meghatározott feladat során végzett tevékenység” között esetenként, az adott cselekmény összes körülményének figyelembevételével lehet meghúzni. Az Alkotmánybíróság 3279/2019. (XI. 5.) AB határozata szerint [35] Mivel egy-egy választási eljárási alapelv – elvontsága folytán – nem tartalmaz konkrét korlátozást valamely alapjogilag védett magatartásra vonatkozóan, ebből következően az alapelveknek a konkrét ügyekben történő alkalmazásakor **a bíróságra még fokozottabb felelősség hárul**; amennyiben az alapelv alkalmazása alapjog-gyakorlást érint, az értelmezési mozgástér keretein belül a bíróságnak kell gondosodnia az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szempontokat érvényesítő alapjog-korlátozási teszt elvégzéséről.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint [39] Az esélyegyenlőség a választójogi törvény szempontjából azt jelenti a vélemény szabadság tükrében, hogy az állam azonos feltételeket köteles biztosítani azoknak, akik el kívánnak indulni a választásokon. Vagyis egyenlő feltételeket kell teremtenie az államnak a versengő jelöltek és jelölő szervek tekintetében. A választási kampány időszakában is működnek az állami és önkormányzati szervek, így hatáskörükbe tartozó tájékoztatási jogukat és kötelezettségeiket szabadon

gyakorolhatják.

Az Alkotmánybíróság 3257/2019. (X. 30.) AB határozata szerint [25] A kampányidőszakban ugyanakkor a Ve. alapelveinek is érvényesülniük kell. A hivatalban lévő érintett személynek, ha egyben jelöltként is indul a választásokon, számolnia kell azzal, hogy a választópolgárok szemében a hivatalos minőségben történő megjelenés és a jelölti minőség nem minden esetben választható el egymástól, az szükségképpen összekapcsolódhat. Így amikor az érintett személy kampányidőszakban látja el – nyilvánosság előtt – hivatali tevékenységét, és azáltal adott esetben a választási kampány részévé teszi azt a jelen lévőkön kívüli nyilvánosság felé közvetítéssel, közösségi oldalon, vagyis a nyilvánosság megtöbbszörözésével, be kell tartania a Ve. alapelveit is, mivel azok esetleges megsértése esetén számolnia kell annak jogkövetkezményeivel. [26] A határvonalat a Ve. 141. § szerinti „kampányidőszakban folytatott tevékenység” és a Ve. 142. §-a szerinti, jogszabályban meghatározott feladat során végzett tevékenység között esetenként, az adott cselekmény összes körülményeinek figyelembevételével lehet meghúzni.

A Kúria végzését nem indokolta egyáltalán, kizárólag a Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésre hivatkozott döntése meghozatala során. Az indítványozó lényegi észrevételeit nem vizsgálta meg kell alaposan. A határozat indokolása nem világos, nem érthető és egyébként végrehajthatatlan rendelkezést tartalmaz.

A Kúriához benyújtott nyilatkozatunkban kifejtettük, hogy a hírlevél sem alakilag, sem tartalmában összefüggést nem mutat a FIDESZ-KDNP plakátjaival, kampánytevékenységével, valamint azokból egyáltalán nem következik, hogy a FIDESZ-KDNP, a kormánypártok javára a Kormány a választói akaratot befolyásolná. A Kormány álláspontja szerint a tájékoztató hírlevél nem Ve. szerinti (egyéb) kampányeszköz, hanem társadalmi célú üzenet, a Kormány álláspontjáról szóló tájékoztatás volt. Maga a kérelmező sem terjesztett elő arra vonatkozóan bizonyítékot, hogy az általa kifogásolt hírlevél alkalmas volna kizárólag a FIDESZ-KDNP javára befolyásolni a választói akaratot.

Az indítványozó utalni szeretne arra, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzése elleni alkotmányjogi panaszt elbíráló a IV/00665/2022. ügyvámú döntésében, elvi élel mondta ki, hogy [31] „ (...) az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében, az állam számára előírt intézményvédelmi kötelezettség letéteményese a Kormány, amely az állampolgárok irányába zajló kormányzati tájékoztatást, a kormányzati kommunikációt állami szervként – a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról, valamint az egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi V. törvény, valamint Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet alapján – a Miniszterelnöki Kabinetirodán keresztül valósítja meg. A tájékoztatás kötelezettjeként a Kormány a vizsgálat alá vont hírlevélben egy aktuálpolitikai, közéleti helyzetről fejtette ki álláspontját.” Ezen túl [40] „Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy helyt foghat az indítványozó azon érve, miszerint a Kormány tájékoztatási feladata körébe tartozik az aktuálpolitikai helyzetről történő és első kézből adódó hiteles tájékoztatás, amelynek szükségszerűen az ellenzék álláspontját is tartalmaznia kell.”

Összefoglalva a főbb gondolatokat:

- A Kúria a támadott végzésében egyfajta kritikaként jelezte, hogy korábbi végzése „köti” (amely kötöttség miatt ha ellenkező álláspontot képviselne a korábbi döntéstől, akkor sem térhetne el tőle), az viszont nem jelenik meg a döntésben, hogy ezt milyen

tartalommal fogalmazta meg (tehát szükségesnek tartja jogegységi eljárás megindítását, csak a törvényi határidő miatt nincs rá lehetősége, vagy nem tartja szükségesnek, ez utóbbi esetben viszont nem értelmezhető e kijelentése).

- Az indítványozó álláspontja szerint már önmagában a tisztességes eljárásjogot sérti, hogy nem magyarázza meg a Kúria, hogy ezen kijelentést mire alapozza: vagy nem ért egyet a Kúria korábbi döntésével, vagy egyetért azzal.
- A Kúria végzésében kimondja, hogy a korábbi kúriai döntéstől nem térhet el, azonban megítélésünk szerint a Kúria döntésének mind az elvi tartalma, mind pedig a levezetése eltér a Kúria korábbi döntésétől anélkül, hogy egyébként ezt megindokolná, illetve a tényállás azonosságára, vagy különbözőségére hivatkozna.
- Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének, valamint az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésének együttes értelmezése alapján a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosítása azon túl, hogy a Kormány feladata, egyben joga is, hiszen a feladat ellátáshoz szükséges jogosultság megvonása esetén a feladat ellátása meg sem valósulhat, annak legitimitása kérdésessé válik.
- A Kúria végzése befolyásolja a Kormány tájékoztatási kötelezettségét, tehát a döntés közvetlen hatással van a Kormány jogaira és kötelezettségeire.
- A Kormány tájékoztatási tevékenységét jogsértővé [Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjai alapján] minősítő bírói döntés a tisztességes eljárásjogi sérelme miatt korlátozza a Kormányt, hogy a demokratikus közvélemény kialakításához szükséges szabad tájékoztatást megadja, ezzel a Kúria döntése kihat a Kormányra a választási kampányidőszakában jogszerűen végezhető tevékenységére.
- A Kormány, ahogyan azt a Kúria is megerősítette, a választási kampányidőszakban is folytathat tájékoztató tevékenységet. A Kormányra nem kell tartózkodnia olyan tájékoztató tevékenységtől, amely választási kampányidőszakban valamelyik jelölő szervezet álláspontjára reagál, hiszen a korábban említett, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdéséből levezethető tájékoztatási jog és kötelezettség az állampolgárok felé a szólás- és véleményszabadság keretében tud érvényesülni.

Itt megjegyzendő, hogy amennyiben a Kúria döntése szerint kampányidőszakban a kormányzati kommunikáció valamilyen üzenete oly módon érinti egy jelölő szervezet véleményét, hogy az a jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség felborulásához vezet (erősíti azt), úgy ezen logika mentén mindez akár visszájára is fordulhat. Tehát előfordulhat, hogy egy jelölő szervezet programja/álláspontja érinti a kormányzati kommunikáció valamely elemét, és a kormányzati kommunikáció alkalmas arra, hogy azt erősítse vagy gyengítse. Ebben az esetben a Kormányra azonnal be kellene szüntetnie a tájékoztató tevékenységét, ami odáig vezetne, hogy kampányidőszakban a Kormány nem teljesíthetné a jogszabályban előírt kötelezettségét;

- A Kormány tájékoztató tevékenységének korlátozása nem lehet indokolatlan és aránytalan, így a szabad tájékoztatás keretein belül megengedett, hogy a Kormány e

rendkívüli helyzetben a Kormánytól eltérő álláspontokra reflektálva az állampolgárokkal oly módon kommunikáljon, hogy az cáfolatot is tartalmazzon. Tehát a Kormány tevékenysége nem ment túl a Ve. 142. §-ban meghatározott követelményén.

- A Kúria döntésével sérült a Kormány tisztességes eljáráshoz való joga, mivel a Kúria az eljárása során nem vizsgálta és mérlegelte a Kormány tájékoztatási kötelezettségét.
- A Kúria elvi döntése helyesen állapította meg, hogy a választási kampánytevékenységnek jelölő szervezet támogatására vagy jelölő szervezet ellen kell, hogy irányuljon. A Kúria döntése jelen esetben viszont a korábbi kúriai döntéssel analóg módon a kormányzati tájékoztató levélben szereplő „ellenzék” kifejezést mind, a Ve. 141. § és 142. § szerinti vizsgálat nélkül jelölő szervezettel azonosította.
- A magyar választójogi szabályozásban gyűjtőfogalomként az ellenzék nem szerepel, és ennél fogva nem is értelmezhető, és ezáltal jutott a Kúria a Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzésében arra a téves következtetésre, amikor az ellenzék jelölő szervezettel azonosította [76] és [79].
- A Kúria döntésében megerősíti, hogy a Kormánynak feladata volt a lakosság tájékoztatása Magyarország szomszédjában zajló fegyveres konfliktusokhoz kapcsolódó kormányzati álláspontokról, melynek célja az állampolgárok megnyugtatása volt, valamint nem vitatja azt sem, hogy e tájékoztatás nem minősül kampánytevékenységnek. Mi több, a kormányzati tájékoztató levél az állampolgárok tájékoztatáshoz való jogát szolgálja, hiszen azon állampolgárok kapják a tájékoztató levelet, akik ezt kérték és kifejezett hozzájárulásukat adták.
- Az Alaptörvény rendelkezéseit semmilyen egyéb jogszabály nem írhatja felül, így a Ve. szerinti kampányidőszak sem akadályozhatja meg a Kormányt, hogy az állampolgárokat érintő rendkívüli helyzetben kommunikációs tájékoztatást folytasson.
- A demokratikus tájékoztatás kiemelt védelmet élvez. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat szerint a véleményszabadság mind az egyén, mind pedig a közösség szempontjából különösen jelentős és védett jog, a demokratikus, plurális társadalom és közvélemény fundamentuma. A demokratikus közvélemény kialakulása és fennmaradása biztosítja a véleménypluralizmust.

h) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje:

A Ve. 233. § (1) bekezdés alapján az Abtv. 27. §-a szerinti, a bírói döntéssel szemben előterjeszhető alkotmányjogi panasz a sérelmezett bírói döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz.

A Nemzeti Választási Bizottság 120/2020. számú határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott és jelen alkotmányjogi panasszal érintett Kvk.V.39.269/2022/4. számú kúriai végzés 2022. március 09. napján kelt. A három napos törvényi határidőnek jelen benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel.

i) Adatnyilvánosságra vonatkozó nyilatkozat:

Az indítványozó hozzájárul ahhoz, hogy az eljárásban nyilvánosságra hozható az indítvány, valamint az eljárás során az Alkotmánybírósághoz közfeladatot ellátó szervek, illetve személyek által megküldött vélemény, továbbá a szakértői vélemény is. A nyilvánosnak minősített dokumentumokban szereplő, az indítványozóra vonatkozó adatok nyilvánosságra hozatalához az indítványozó hozzájárul.

j) Képviselet és annak igazolása:

A 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 27. § (1) bekezdése szerint az indítványozó jogi képviselőként ügyvédet, ügyvédi irodát, európai közösségi jogászt, illetve kamarai jogtanácsost hatalmazhat meg. (2) A képviseleti jogosultságot az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény rendelkezései szerint kell igazolni. (3) A meghatalmazásnak az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviseletre kell vonatkoznia. (4) A jogi képviselőnek a beadványt aláírásával kell ellátnia.

k) Illetékmentesség:

Az Abtv. 54. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, az indítványozó az alkotmánybírósági eljárás során felmerült költségeit maga viseli.

Melléletek:

A/1 szám alatt ügyvédi meghatalmazás;

A/2 szám alatt Kúria Kvk.V.39.269/2022/4. számú végzése;

A/3 szám alatt Kúria Kvk.II.39.260/2022/5. számú végzése.

Budapest, 2022. március 12.

Tisztelettel:

